

**TEXNOLOGIYA-YARATUVCHANLIK QOBILIYATINI
RIVOJLANTIRUVCHI FAN VA U O`QUVCHILARNING RUHIYATIGA
TA`SIR ETUVCHI OMILLARDANDIR**

Raximova Xayotxon Abdisalimovna

Farg`ona viloyati Bag`dod tumani 21-maktabi

Texnologiya fani o`qituvchisi

Xolmirzayeva Feruzaxon Qo`chqarovna

Farg`ona viloyati Bag`dod tumani 20-maktabi

Texnologiya fani o`qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada umumiy o'rta ta'lim maktablarida texnologiya fanini o'qitishda innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish, o'quvchi yoshlarda texnik va yaratuvchanlikni, ijodkorlikni shakllantirish mavzusi yoritilgan.

Kalit so'zlar: Texnologiya fani, intellektual loyihalar, ijodkorlik, ratsionalizatorlik, ixtiro.

O'zbek mentalitetida farzandlarni mehnatsevar qilib tarbiyalash eng muhim talablardan biridir. Qizlar oilada ovqat pishirish, uylarni chiroyli tutish, tikish-bichish ishlarini bajarishga, o'g'il bolalar esa jizohlarni ta'mirlash, elektr jihozlarini tuzatish va yangi buyumlarni yasash ishlariga tayyorlanadilar. Maktabda bu malakani o'rgatuvchi fan bu- texnologiya fanidir. "O'quvchilarni mehnat va kasb olamiga olib kirish borasida "Texnologiya" fani muhim o'rin tutadi. Texnologiya fanining yoshlar ijodkorligini shakllantirishda ahamiyati kattadir. Uning metodikasini takomillashtirish, moddiy jihozini mustahkamlash, maktabni o'z atrofidagi sanoat ishlab chiqarish sohasi bilan aloqasini mustahkamlash, ijtimoiy foydali, unumli mehnatni tashkil etish, uning tarbiyaviy iqtisodiy samaradorligini oshirish va ta'lim bilan qo'shib olib borish, o'quvchilarni mehnatga tayyorlashni yaxshilash hozirgi kunning dolzarb vazifalaridan biridir. Texnologiya fani darsi maktabdagi boshqa fanlar uchun umumiy didaktik prinsplarni qo'llasada, uning o'ziga xos xususiyatlari ham mavjud. O'quvchilar bilish faoliyati bilan emas, balki yaratish faoliyati bilan shug'ullanadilar.

XXI asrda biz insonlar judayam ko'p qulayliklarni yaratish, katta imkoniyatlar eshigini ochish va boylik orttirish bilan bir qatorda biz uchun ona vatan bo'lgan Yerni o'zimizdan qolgan chiqindi-yu, zaharli tutunlar bilan halokatga boshlashga ham muvaffaq bo'ldik. Zamonaviy texnologiya fanining yana bir katta maqsadi insoniyatdan qolgan chiqindilardan foydali buyumlar yasashni va ulardan samarali foydalanishni yosh avlodga o'rgatishdir. Masalan darslar davomida o'quvchilar tomonidan yaroqsiz deb hisoblangan disklardan ajoyib buyumlar yasash, gul tuvaklarni bezash ishlari ham yaqqol na'munadir.

Maktab o`quvchilarini mehnat tarbiyasining psixologik jihati

Har qanday biznesda bo'lgani kabi, ta'lim jarayonida ham foydalanilmayotgan zaxiralar mavjud. Ularni kashf etishda o`qituvchi – murabbiylar tinmay izlanmoqdalar. Bu jarayonda e`tiborni o`quvchi psixologiyasiga qaratish katta ahamiyat kasb etadi. Psixologik bilimlarda, umumlashtirilgan shaklda, o`qitish va tarbiyalashning allaqachon ma'lum bo'lgan psixologik qonuniyatlari, turli xil faoliyat turlari (o'yin, o'rganish, mehnat) sharoitida turli yosh bosqichlarida bolaning shaxsini shakllantirish, sohadagi muhim aloqalar. pedagogik va psixologik hodisalarning o'z aksini topgan. Psixologiya fani ko'plab qimmatli faktlarni to'plagan bo'lib, ulardan foydalanish maktab o'quvchisining mehnat va ishlab chiqarish mehnatining mazmuni va tashkil etilishini boyitish, uning shaxsiyatining zaxirasidan to'liq foydalanish, mehnat ta'limi tizimini ta'minlash va shu bilan uning tarbiyaviy ahamiyatini oshirishga yordam beradi. . U tomonidan o'rganilgan muammolar ro'yxatining o'zi ham psixologiyaning mehnat ta'limi va tarbiyasi sohasidagi imkoniyatlari haqida ko'p narsani aytadi.

Birinchi navbatda, maktab o'quvchilarini mehnatga tayyorlashda asosiy psixologik "yadro" muammosini ajratib ko'rsatish kerak. T.V.Kudryavtsev,

E.A.Feraponova va boshqa psixologlarning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, bunday "yadro" intellektual xarakterdagi umumiy mehnat ko'nikmalarini shakllantirish, topshiriqni nafaqat individual, balki birgalikdagi ish sharoitida ham bajarish qobiliyatidir. Ijodkorlik insonning eng muhim ko'rinishi bo'lganligi sababli, psixologlar o'quvchilarni ijodiy ish bilan tanishtirishning eng yaxshi usullari va vositalarini izlaydilar. Ayniqsa, maktab o'quvchilarining mehnat tarbiyasida bolalarni mehnatga undaydigan motivlar muhim ahamiyatga ega. Mehnatga munosabatni asosiy qadriyat sifatida shakllantirish motivlar bilan bog'liq. Psixologlar mutaxassislar mehnat faoliyatining psixologik mazmunini o'rganishga va shu asosda professiogrammalarni tuzishga katta e'tibor berishadi. Motiv, ehtiyoj, qiziqish, o'zini o'zi qadrlash tushunchalari har bir insonning mehnat qilishga undovchi hissiy belgilardandir. Ko'pgina psixologik bilimlar psixologik jihatdan o'xshash ish maqsadlari va harakat usullarini, shuningdek, ta'lim va tarbiya usullarini birlashtirish uchun ishlatiladi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, har bir yosh texnologiya gani orqali o'z ijodorligini rivojlantira olishi va xayotiy harakatlarni qiyinchiliklarsiz bajara olish ko'nikmasini egallaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Academic research in educational sciences Volume 2/Issue 3/2021
2. Yillar davomida to'plangan o'qituvchilik tajribasi.

<https://minikar.ru/uz/eto-interesno/trudovoe-vospitanie-shkolnikov-trudovoe-vospitanie-shkolnikov-v-svete/>

<https://www.google.com/search?sxsrf=ALiCzsYSbAf4LSC69pvW7NT-IRUYu450xA:1672073171884&q=texnologik+jarayonning+tugallangan+qismi+nima+deyiladi%3F&sa=X&ved=2ahUKEwjw9sr73Zf8AhXtAxAIHaySD1AQ1QJ6BAGgEAE&biw=840&bih=594&dpr=1>

<https://www.google.com/search?sxsrf=ALiCzsYSbAf4LSC69pvW7NT-IRUYu450xA:1672073171884&q=texnologik+jarayonning+tugallangan+qismi+nima+deyiladi%3F&sa=X&ved=2ahUKEwjw9sr73Zf8AhXtAxAIHaySD1AQ1QJ6BAGgEAE&biw=840&bih=594&dpr=1>